

Les sons du français et leur écriture

Sons voyelles		
Voyelle Orales		
Signe phonétique	écriture	Exemples
[a]	a	<u>a</u> mi, choco <u>l</u> at
[i]	i y	<u>i</u> mage, <u>f</u> il, type
[u]	ou	bou <u>ch</u> e, <u>o</u> util
[y]	u	<u>u</u> sine, <u>b</u> ut
[ɛ]	é er ez es et	café, école dan <u>g</u> er, mang <u>e</u> r ne <u>z</u> , vous ave <u>z</u> me <u>s</u> , te <u>s</u> , le <u>s</u> , se <u>s</u> , ce <u>s</u> e <u>t</u>
[ɛ̃]	è, ê ai ei e + consonnes prononcées	m <u>è</u> re, f <u>ê</u> te fa <u>i</u> re ne <u>i</u> ge le <u>tt</u> re, lib <u>er</u> té, ave <u>c</u> , ex <u>e</u> mple
[ɔ]	o	<u>o</u> reille, <u>fo</u> rt, *h <u>ô</u> tel, *P <u>a</u> ul

[o]	ô, o+s, o final au, eau	re <u>po</u> s, lavab <u>o</u> , phot <u>o</u> <u>au</u> ssi, chape <u>au</u>
[œ]	eu oeu	fleur co <u>eu</u> r, (exceptions : no <u>eu</u> d, vo <u>eu</u>)
[ø]	eu	ble <u>u</u> (+ no <u>eu</u> d, vo <u>eu</u>)
[ə]	e	de <u>m</u> ain, je, que
Les voyelles nasales		
[ɑ̃]	am, an em, en	lam <u>p</u> e, chan <u>t</u> er re <u>m</u> plir, en <u>c</u> re
[ɔ̃]	om, on	po <u>m</u> pier, mo <u>n</u> de
[ɛ̃]	im, in aim, ain ein ym, yn	ti <u>m</u> bre, lap <u>i</u> n fai <u>m</u> , mai <u>n</u> ple <u>i</u> n symp <u>a</u> thique, syndi <u>c</u> at
[jɛ̃]	ien, yen	chi <u>e</u> n, moy <u>e</u> n
[œ̃]	um, un	parfu <u>m</u> , lu <u>n</u> di

Les semi-voyelles

[w]	[wa] [wɛ] [wi]	oi, oue oui	<u>o</u> iseau, bo <u>i</u> re <u>ou</u> est <u>ou</u> i
[ɥ]	[ɥa] [ɥi] [ɥɛ]	ua ui ue	<u>nu</u> age <u>n</u> uit m <u>ue</u> t, m <u>ue</u> tte
[j]	[aj] [ɛj] [œj] [ij] [ɥij] [waj] [uj]	ai, aill eil, eill ay euil, ueil ill, i, ie- ié- iê- uy oy ouil	trav <u>a</u> il, travaill <u>e</u> r sole <u>i</u> l, oreill <u>e</u> pay <u>e</u> r faute <u>u</u> il, accue <u>i</u> l (+ o <u>e</u> il) fil <u>l</u> e, crie <u>r</u> , proprié <u>t</u> aire ess <u>u</u> yer, tuy <u>a</u> u vo <u>y</u> age, envo <u>y</u> er grenouill <u>e</u> , brouill <u>a</u> rd

Sons consonnes

Signe phonétique	écriture	Exemples
[p]	p,pp	p <u>p</u> a, app <u>pp</u> eler, p <u>pp</u> e
[t]	t, th, tt	<u>t</u> ête, <u>th</u> éâtre, <u>att</u> endre
[k]	c (+a,o, u, consonne) k q qu	<u>c</u> acao, <u>cr</u> i, <u>c</u> ou, <u>éc</u> outer <u>k</u> ilomètre <u>q</u> inq <u>qu</u> artier, <u>musiq</u> ue
[ks]	x cc (+e, i)	<u>ex</u> pliquer, <u>text</u> e <u>acc</u> ident
[b]	b	<u>b</u> é <u>b</u> é
[d]	d, dd	ma <u>d</u> ame, <u>d</u> emain, <u>add</u> ition
[g] [gz]	g (+a, o, u, consonne) gu (+e, i) x	<u>g</u> arçon, <u>fig</u> ure, <u>gros</u> <u>bag</u> ue, <u>guit</u> are <u>ex</u> amen
[l]	l,ll	<u>l</u> ait, ba <u>ll</u> e
[m]	m, mm	<u>m</u> aman , pom <u>mm</u> e
[n]	n, nn	<u>a</u> nimal, <u>pers</u> onne

[ɲ]	gn	Espagne, montagne
[f]	f, ff, ph	<u>f</u> ille, aff <u>ai</u> re p <u>h</u> oto
[v]	v, w	<u>v</u> oiture, av <u>i</u> on, <u>w</u> agon
[ʃ]	ch	<u>ch</u> at, vac <u>h</u> e
[ʒ]	j g (+ e, i) ge (+ a, o, u)	jaune m <u>an</u> ger pige <u>on</u>
[s]	s ss c (+ e, i, y) ç sc t + ien t + ion x	<u>s</u> ud, dis <u>q</u> ue pois <u>ss</u> on merc <u>i</u> le <u>ç</u> on <u>sc</u> ène pat <u>i</u> ent attent <u>ion</u> d <u>i</u> x
[z]	s (entre 2 lettres voyelles) z x	ros <u>e</u> <u>z</u> éro deux <u>i</u> ème